

INSTRUKS FOR VIRKSOMHETS- OG ØKONOMISTYRINGEN I NORSK POLARINSTITUTT

Instruksen er fastsatt av Klima- og miljødepartementet i medhold av § 3 i Reglement for økonomistyring i staten og trer i kraft 15. januar 2016.

Oslo

departementsråd

Innledning

Instruksen inneholder grunnleggende krav til etatens virksomhets- og økonomistyring. Dokumentet beskriver etatens myndighets- og ansvarsområde, herunder hovedfunksjoner, rolle, og langsiktige oppgaver på de enkelte resultatområdene. Instruksen tydeliggjør virksomhetsledelsens ansvar, og andre formelle krav til etaten innenfor økonomistyring. Instruksen må ses i sammenheng med etatsstyringsheftet og det årlige tildelingsbrevet.

1. Instruksens forhold til økonomiregelverk

Virksomhets- og økonomistyringen i Norsk Polarinstituttt skal følge de krav som er nedfelt i Reglementet for økonomistyring i staten (Reglementet) og Bestemmelser om økonomistyring i staten (Bestemmelsene). Instruksen er et supplement til Reglementet og Bestemmelsene. Fullmaktene som er nedfelt i Bestemmelsene delegeres til direktøren for Norsk Polarinstituttt med de suppleringer og presiseringer som er nedfelt i denne instruksen. Institutttet skal kunne dokumentere interne rutiner og prosesser i instruks, retningslinjer og rutinebeskrivelser.

Virksomhets- og økonomistyring skal også følge rundskriv, direktiver og retningslinjer som fastsettes av Klima- og miljødepartementet og andre myndigheter på det aktuelle område, og som er relevante for virksomhets- og økonomistyring i instituttet. Klima- og miljødepartementet vil i egne skriv til direktoratet presisere myndigheten som delegeres til direktoratet med hjemmel i bestemmelser fra andre myndigheter. Bestemmelsene i instruksen omfatter også krav til den miljøfaglige virksomheten i Norsk Polarinstituttt.

2. Norsk Polarinstitutts myndighets- og ansvarsområde

Norsk Polarinstituttt er et ordinært forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet.

Norsk Polarinstituttt skal arbeide for å oppnå klima- og miljømålene som årlig blir presentert i Prop 1 S. Norsk Polarinstituttt har et særlig ansvar for å nå klima- og miljømålene på de områdene hvor instituttet har myndighet og juridiske virkemidler. Norsk Polarinstituttt skal gjennom forskning, analyser, utredninger, rådgivning, resultatoppfølging og kommunikasjon/formidling bidra til å nå miljømålene også på de øvrige områdene. De spesifikke mål, krav og

oppdrag som Norsk Polarinstitutt skal arbeide for det enkelte år blir gitt i det årlige tildelingsbrevet.

2.2. Norsk Polarinstitutts rolle og hovedfunksjoner

For å medvirke til å nå de nasjonale klima- og miljømålene og ivareta sitt samfunnsoppdrag skal Norsk Polarinstitutt utøve følgende funksjoner:

Faglig rådgiver og iverksetter

Dette omfatter arbeid knyttet til produksjon, systematisering og formidling av faktakunnskap til ulike målgrupper. Norsk Polarinstitutt skal ha oversikt over utvikling av miljøtilstanden på sine ansvarsområder, samt effekten av faktorer som påvirker miljøtilstanden. Instituttet skal også ha oversikt over projeksjoner og prognoser for sannsynlig, framtidig utvikling i miljøtilstanden gitt ulike utviklingsbaner for viktige påvirkningsfaktorer som klimaendringer og havforsuring. Oppdatering av tall og fakta skal foretas av den institusjonen som er ansvarlig for dataene. Norsk Polarinstitutt må kontinuerlig vurdere behovet for økt eller revidert kunnskap om aktuelle problemstillinger innenfor sine ansvarsområder og sørge for nødvendig rapportering av fakta.

- a) **Forskning:** Norsk Polarinstitutt skal bidra til utvikling og oppfølging av relevant forskning. Det skal særlig legges vekt på oppfølging av relevante programmer i Forskningsrådet og arbeidet med utvikling av strategiske satsinger i miljøforvaltningen.
- b) **Overvåking:** Norsk Polarinstitutt skal sørge for nødvendig overvåking av utviklingen i miljøtilstanden. For alle overvåkingsprogram skal muligheten for bruk av ny teknologi vurderes, f. eks. automatiske målestasjoner, satellitter etc. Vurderingen bør skje i samarbeid med andre kompetente virksomheter og etater. Mulighetene for sambruk av data og måleutstyr skal være en del av vurderingen.
- c) **Kartlegging:** Norsk Polarinstitutt skal bidra til nødvendig kartlegging, samt sikre distribusjon av miljø- og kartdata, god samordning av kartleggingsaktiviteter og kvalitetssikring av data.
- d) **Miljødata, databaser og fagsystemer:** Norsk Polarinstitutt har ansvaret for å samordne innhenting, kvalitetssikring, dokumentasjon og levering av miljødata og miljøinformasjon innenfor sine ansvarsområder i henhold til de tidsfrister som er satt for bruken av data (bl. a. miljøstatus.no, Norge digitalt, konvensjoner osv.). Instituttet skal delta i faglige nettverk, prosesser og fora, og skal slutte opp om arbeidet med fellesløsninger for miljødata og legge dette til grunn for egne fagsystemer der det er relevant. Miljødirektoratet har rollen som nasjonalt samordningsorgan for miljødata i miljøforvaltningen, og vil ta de nødvendige initiativ.
- e) **Informasjon og kommunikasjon:** Norsk Polarinstitutt skal legge vekt på å formidle pålitelig, aktuell og forståelig miljøinformasjon til allmennheten gjennom ulike kanaler. Hovedkanalen for informasjon om miljøets tilstand og utvikling skal være miljøstatus.no, der Miljødirektoratet har rollen som hovedredaktør. Det skal i tillegg satses på etatens egne nettsider og aktiv mediekontakt.
- f) Norsk Polarinstitutt skal styrke kunnskapsgrunnlaget på områder der miljøforvaltningen har et direkte forvaltningsansvar i nord- og polarområdene eller har en helt sentral pådriverrolle i internasjonale prosesser. Instituttet skal frembringe og tilrettelegge miljøfaglig kunnskap som grunnlag for videreutvikling av virkemidler og tiltak i miljøvernforvaltningen av Svalbard, og for Miljødirektoratet og Sysselmannens løpende forvaltning og saksbehandling på miljøområdet på grunnlag av etatenes definerte kunnskapsbehov.
- g) Utføre forvaltningsrettet forskning og overvåking av høy kvalitet i Arktis og Antarktis innenfor fagområdene klima, naturmangfold og miljøgifter, og opprettholde lange

- måleserier knyttet til en rekke sentrale miljøtemaer i polarområdene.
- h) Utføre topografisk og geologisk kartlegging på Svalbard og i norsk biland og territorialkravs-områder i Antarktis, herunder oppmåling i felt samt produksjon av kartprodukter, og videreutvikle og drifte digitale kartløsninger på nett.
  - i) Utvikle, revidere og lede overvåkingssystemer, herunder MOSJ, i Arktis og Antarktis.
  - j) Være det sentrale datasenteret for miljøkunnskap om polarområdene og gjøre egne miljødata og publiserte forskningsdata tilgjengelige for videre bruk.
  - k) Arbeide for å utvikle fjernmåling som kostnadseffektivt redskap for miljøkartlegging og miljøovervåking.
  - l) Drifte forskningsstasjoner på Svalbard (Sverdrupstasjonen og Zeppelinstasjonen) og i Antarktis (Troll og Tor) samt stasjonen på Bouvetøya, og bidra til koordinering av utviklingen av Ny-Ålesund som den sentrale polare forsknings- og miljøovervåkingsplattformen i Europa.
  - m) Stimulere nasjonal og internasjonal forskning på Svalbard gjennom å yte forskningsservice/logistikkstøtte.
  - n) Forvalte et historisk polarmateriale i form av faglitteratur, fangstdagbøker, bildemateriale og gjenstander.
  - o) Faglig og strategisk rådgiving overfor den sentrale forvaltningen i polarspørsmål bl.a gjennom deltagelse i Polarutvalget, deltagelse i den norske delegasjonen til ATCM, CEP og CCAMLR, og rådgiving til Justis- og beredskapsdepartementet og Utenriksdepartementet. Fra 2015 har Utenriksdepartementet inngått et flerårig strategisk samarbeid med Norsk Polarinstitut for å øke Utenriksdepartementets evne til å imøtekomme andre lands ønske om samarbeid og samtidig ivareta norske interesser på en best mulig måte.
  - p) Bidra til å fremme norske interesser og synlighet på Svalbard.
  - q) Faglig rådgiver for direktoratene og Sysselmannen i polarspørsmål.
  - r) Ved forespørsel gi faglig støtte til sekretariatet for Svalbards miljøvernfond i vurdering av søknader.

Myndighetsutøvelse

- a) Behandle meldinger og søknader etter Antarktisforskriften.
- b) Kontrollere at norsk aktivitet i Antarktis skjer i tråd med Antarktisforskriften.
- c) Behandle søknader om dispensasjon fra forskrift om Bouvetøya naturreservat og forskrift om ferdselsbegrensning på Bouvetøya.

Internasjonale klima- og miljøoppgaver

- a) Bidra til, og delta i relevante internasjonale prosesser knyttet til miljø i nord – og polarområdene.
- b) Delta aktivt i internasjonale fora som arbeider for å styrke kunnskapsgrunnlaget for miljøforvaltningen i nord – og polarområdene.

3. Norsk Polarinstituttts ansvarsområder og langsiktige oppgaver på de enkelte resultatområdene

I det følgende gis en overordnet oversikt over de faste oppgavene Norsk Polarinstituttt skal ivareta som ikke er dekket av punkt 2.

Naturmangfold

- a) Delta i sekretariatet for – og bidra aktivt i arbeidet under Faglig forum for helhetlig forvaltning av norske havområder.
- b) Bidra aktivt i arbeidet med kunnskapshenting og videreutvikling av helhetlige forvaltningsplaner for havområdene.
- c) Vurdere miljøtilstanden i Barentshavet og arktiske havområder.
- d) Vurdere behov for tiltak for å beskytte miljøet i arktiske havområder mot påvirkning fra nye aktiviteter.
- e) Bidra til at miljøhensyn ivaretas i konsekvensutredninger og konsesjonsrunder i petroleumsvirksomheten.

Forurensning

- a) Være faglig rådgiver for Kriseutvalget for atomberedskap og stille logistikkressurser til rådighet ved atomulykker i nordområdene.
- b) Delta i rådgivende gruppe for prioritering av innsats ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning.
- c) Leverer grunnlagsdata knyttet til kartlegging av nye miljøgifter i Arktis som grunnlag for innspill til Stockholm-konvensjonen.
- d) Etter oppdrag fra Miljødirektoratet, bidra med innsamling av arktisk prøver til Miljøprøvebanken og delta i ekspertgruppen for Miljøprøvebanken.

Klima

- a) Bidra til å øke kunnskapen om historisk-, nåtids- og framtidig klimautvikling i polarområdene.
- b) Bidra til økt forståelse av viktige klimaprosesser i polarområdene.
- c) Bidra til kartlegging og prognose av klimaeffekter i polarområdene.

Polarområdene

- a) Delta i nasjonalt fagråd for isbjørn og i det bilaterale norsk-russiske nettverkssamarbeidet om isbjørn.
- b) Bidra i BarentsWatch.

Kunnskap

- a) Være Norges hovedprodusent av topografiske og geologiske kart som dekker norske polarområder ved å publisere kart i både digitalt og trykket format.
- b) Følge opp delingsplikten etter geodataloven gjennom deltakelse i Norge digitalt samarbeidet.
- c) Sikre at alle publiserte forsknings- og miljødata fra Svalbard, Antarktis og nordlige havområder dokumenteres og arkiveres, for å sikre mulighetene til nå- og framtidig bruk.
- d) Gjøre alle data tilgjengelig for videre bruk gjennom digitale tjenestegrensesnitt (API) på data.npolar.no, og visualisere relevante miljø- og forskningsdata gjennom digitale karttjenester og andre digitale presentasjonsformer.

Internasjonalt samarbeid

- a) Delta aktivt i: det norsk-russiske miljøvernssamarbeidet, det norske arbeidet under Arktisk råd og i samarbeidet under Antarktistraktaten og Miljøprotokollen, herunder delta på de årlige konsultative møtene (ATCM).
- b) Foreta oppnevning av medlemmer til SCAR, og delta i den internasjonale vitenskapelige komiteen for Antarktisforskning (SCAR).
- c) Være et internasjonalt kontaktpunkt i polarsaker og formidle kontakt mellom norske og internasjonale fagmiljøer.
- d) Være vertskap for internasjonale sekretariater på klima og miljøområdet.
- e) Delta aktivt i forskningssamarbeid og kunnskapsoverføring med relevante nasjoner bl.a. for å øke kunnskapen om de globale miljø- og klimautfordringene.
- f) Delta aktivt i Ny-Ålesund Science Managers Committee (NySMAC) og utvikling av flaggskipprogrammene i Ny-Ålesund.

Regelverk

- a) Legge til grunn gjeldende lov- og avtaleverk på arbeidsrettsfeltet som gjelder for statsforvaltningen og følge opp sentrale retningslinjer og tiltak forankret i statens overordnede personalpolitikk.
- b) Utveksle media- og kommunikasjonsplaner med departementet og varsle om store mediasaker.
- c) Sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.
- d) Utarbeide en helhetlig plan for øvelsesvirksomheten. Delta i eller arrangere to øvelser årlig med utgangspunkt i vurderinger av risiko, sårbarhet og hendelsesutfordringer.
- e) Vurdere og iverksette forebyggende beredskapsmessige tiltak som avbøter manglende robusthet i kritisk infrastruktur og funksjoner.
- f) Være forberedt på å håndtere bortfall av egne lokaler.
- g) Systematisk utvikle og vedlikeholde beredskapsplanverk på grunnlag av risiko og sårbarhet, Nasjonalt risikobilde, evaluering fra øvelser og erfaring fra reelle hendelser.
- h) Autorisasjon for behandling av sikkerhetsgradert informasjon er gitt opp til HEMMELIG, som medfører plikt til å utøve forebyggende sikkerhetstjeneste i henhold til bestemmelsene gitt i sikkerhetsloven med forskrifter.
- i) Utpeke en sikkerhetsorganisasjon som har tilstrekkelig kompetanse i sikkerhetstjeneste. Melde bytte av sikkerhetsleder eller stedfortreder til Klima- og miljødepartementet.
- j) Ha et oppdatert Grunnlagsdokument for sikkerhet, utvikle og vedlikeholde annen sikkerhetsdokumentasjon og årlig oppdatere intern sikkerhetsinstruks.
- k) Bistå Klima- og miljødepartementet ved inspeksjon av sikkerhetstilstanden, herunder utarbeide oppfølgingsplan på bakgrunn av inspeksjonen.
- l) Rapportere sikkerhetstruende hendelser til Nasjonal sikkerhetsmyndighet og varsle Klima- og miljødepartementet om dette.
- m) Oversende autorisasjonsliste for sikkerhetsklarert personell

4. Fullmakter

Fullmakt til å opprette og inndra stillinger

Direktøren har fullmakt til å opprette og inndra stillinger innenfor rammen av

driftsbevilgninger som stilles til disposisjon for Norsk Polarinstitutt i tildelingsbrevet. Oppretting og inndragning av stillinger skal skje i samsvar med bestemmelsene i tjenestemannsloven og hovedavtalen i staten. Opprettelse av stillinger som forutsetter at den tilsatte blir beskikket av Kongen i statsråd, skal fremmes Klima- og miljødepartementet.

Fullmakt til å avgjøre søknader om dekning av utgifter ved flytting fra utlandet

Norsk Polarinstitutt delegeres fullmakt til å avgjøre søknader om dekning av utgifter ved flytting fra utlandet. Sakene behandles iht. *administrative bestemmelser om flytting til/fra utlandet*, fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (tatt inn i Statens personalhåndbok).

Myndighet til å avgjøre erstatning til tilsatte ved skade på eller tap av private eiendeler

Med hjemmel i pkt. 4 i kgl. res. av 10. juni 1983 delegerer Klima- og miljødepartementet myndighet til Norsk polarinstitutt til å avgjøre erstatning til tilsatte ved evt. skade på eller tap av private eiendeler i forbindelse med tjenesten. Det vises til brev av 4. mai 2015 for fullstendig(e) redegjørelse og forutsetninger.

5. Styringsdialog og rapportering

Styringsdialogen mellom departementet og Norsk Polarinstitutt skal gjennomføres i samsvar med "Prinsipper for etatsstyring i miljøforvaltningen", og i henhold til Reglementet og Bestemmelsene. Hovedelementet i styringsdialogen er tildelingsbrevet. Styringsdialogen skal dokumenteres.

6. Virksomhetsledelsen

Direktøren er virksomhetsleder for Norsk Polarinstitutt og har det overordnede ansvaret for at virksomheten er i samsvar med lover, forskrifter, etiske retningslinjer og andre forordninger knyttet til Polarinstituttets virksomhet. Direktøren har ansvar for at Instituttets økonomi- og virksomhetsstyring er i samsvar med tildelingsbrevet, Reglementet og denne instruksen.

Dersom direktøren oppretter en særskilt intern revisjonsenhet eller ønsker å kjøpe en slik tjeneste fra konsulenter, skal oppgavene presiseres i særskilt instruks som skal foreligge samtidig med opprettelsen. Departementet skal ha kopi av instruksen.

7. Andre bestemmelser

7.1. Budsjettdisponeringsmyndighet

Budsjettdisponeringsmyndighet skal skje i samsvar med Bestemmelsene kap. 2 og kap. 5.

7.2. Forvaltning av tilskuddsordninger

Forvaltning av tilskuddsordninger skal følge regler som er fastsatt for den enkelte ordning og for øvrig kap. 6 i Bestemmelsene.

7.3. Miljøledelsessystem

Instituttet skal ha et miljøledelsessystem. Som del av dette skal etaten vurdere klima- og miljømessige konsekvenser av anskaffelser og livsløpskostnader i tråd med regelverket for offentlige anskaffelser.

7.4. Instruks om avhending av statlig eiendom m.v

Forslag om salg av statlig fast eiendom fremmes for Klima- og miljødepartementet og behandles i samsvar med instruks om avhending av statlig eiendom fastsatt ved Kgl. res. av 19. desember 1997 (FAD).

7.5. Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell og bygninger samt for avhending av materiell som tilhører staten.

For utrangering, kassasjon og avhending av materiell og utstyr som tilhører staten, følges reglene fastsatt i Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell og bygninger samt avhending av materiell som tilhører staten, Endret ved kgl. res. av 18. desember 1987.